

TRILOGIJA SKRHANO MORE:

POLA KRALJA

POLA SVETA

POLA RATA

TRILOGIJA PRVI ZAKON:

OŠTRICA

VEŠALA

POSLEDNJI ARGUMENT KRALJEVA

DŽO ABERKROMBI

POLA RATA

Treća knjiga *Skrhanog mora*

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Joe Abercrombie
HALF A WAR

Copyright © Joe Abercrombie Ltd, 2015
Map and Bail's Point illustrations copyright © Nicolette
Caven 2015

Copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

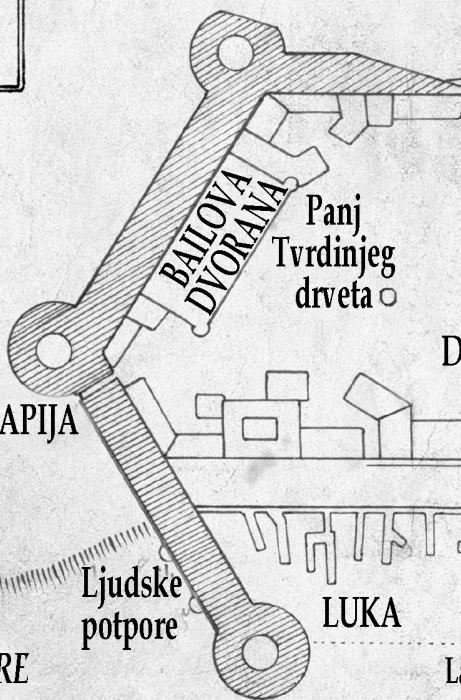
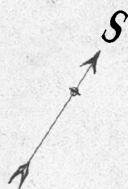
NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za Tedija

Čovek što stoji na neznanom pragu
Trebalo bi da pripazi pre nego što ga pređe,
Pogleda na ovu i na onu stranu:
Ko unapred može znati kakvi dušmani možda sede i
Čekaju ga u dvorani?
Iz *Havamala*, govora Visokog

Tlocrt Bailovog Vrha

MALA KAPIJA

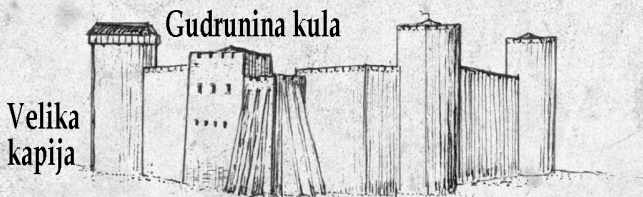
Litice

MORE

Ljudske
potpore

LUKA

SEVERNI prikaz

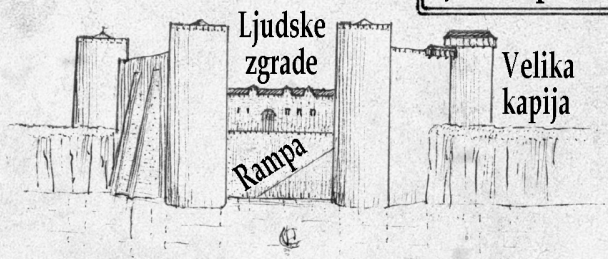

Velika
kapija

Gudrunina kula

JUŽNI prikaz

Rangheld

VANSTERLAND

Lanangad

Smolod

VISOKI

Ordbek

Hemenholm

Diona

VULSGARD

Rojstok

SAGENMARK

Amvend
Skefte

SKRHANO
MORE

TORLBI
Skanerola

Strokom

GETLAND

Helijun

Vistanger

TROVENLAND

Saltvejr

SENDI

Veska

Kanot

TORLBI

Barloo 771

SKEKENDOM

Kuskilde

Skoder

JUTMARK

Rirskoft

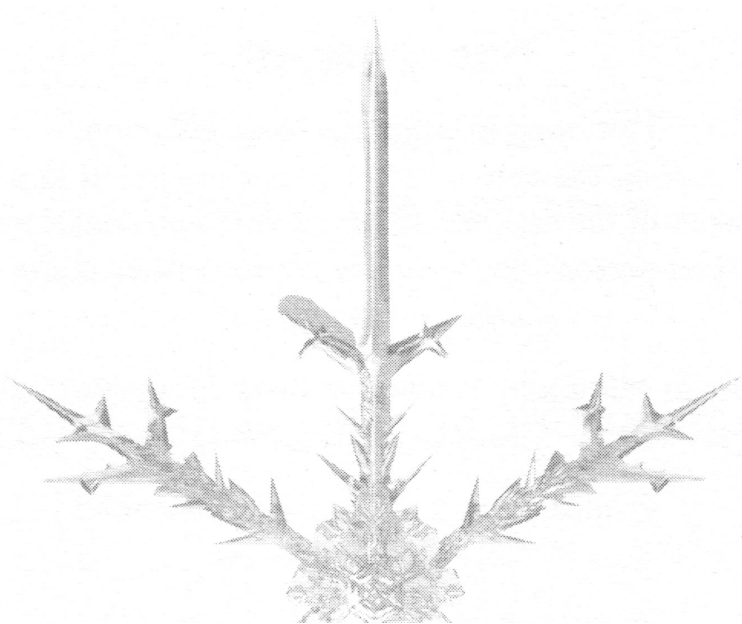

I

REČI SU ORUŽJE

Pad

Izgubili smo“, kaza kralj Fin zureći u pivo. Dok je gledala po praznoj dvorani, Skara je znala da nema svrhe to poricati. Prošlog leta su krovne grede pretile da će se razleteti od krvoločnog hvalisanja okupljenih junaka, njihovih pesama o slavi i obećanja o pobedi nad ruljom visokog kralja.

Kao što je često slučaj s ljudima, pokazali su se jačim na rečima nego na delima. Nakon nekoliko meseci provedenih besposleno, neslavno i jalovo, odlazili su jedan po jedan repova podvijenih, na kraju ostavljajući tek šačicu nesrećnika oko golemog ognjišta, u kojem je vatra tinjala nisko i potmulo kao budućnost Trovenlanda. Mnogostuba Šuma nekada je vrvela od ratnika, a sada je nastanjena senkama. Vrvi od razočarenja.

Izgubili su. A nisu bitku ni povelili.

Naravno, majka Kira to vidi drugačije. „Kralju moj, postigli smo sporazum“, ispravila ga je, odgrizajući sitne zalogaje sa svog parčeta mesa kao neka matora kobila seno iz bale.

„Sporazum?“ Skara besno proburazi svoju nenačetu hranu. „Moj otac je poginuo pokušavajući da odbrani Bailov Vrh,

a ti si njegov ključ dala babi Veksen bez ijednog razmenjenog udarca. Obećala si ratnicima visokog kralja slobodan prolaz kroz našu zemlju! Kako bi po tebi izgledalo da smo izgubili?“

Majka Kira pogleda Skaru sa uobičajenim izluđujućim spokojem. „Tvoj deda mrtav u svojoj humci, jaletoftske žene nariču nad leševima svojih sinova, ova dvorana spaljena do temelja i pretvorena u prah i pepeo, a ti ropskim okovratnikom okovana za stolicu visokog kralja. *Tako* bi po meni izgledalo da izgubimo. Baš zato kažem da smo *postigli sporazum*.“

Lišen gordosti, kralj Fin je omlitaveo kao jedro bez jarbola. Skara je svog dedu oduvek smatrala nepokornim kao što je Otac Zemlja. Ne može podneti da ga gleda takvog. Ili možda ne može podneti da uvidi kako je njena vera u njega bila detinjasta.

Gledala ga je kako navrće još piva, podriguje pa baca pozlaćeni pehar da se opet napuni. „Šta ti kažeš, Plavi Dženere?“

„Kralju moj, u ovakvom kraljevskom društvu, što manje mogu.“

Plavi Džener je bio jedan premazani matori prosjak, više pljačkaš nego trgovac, lica okrutno izbrazdanog, preplanulog i ispucalog kao da je nekakva stara pramčana zver. Da je Skara glavna, njemu bi bilo zabranjeno i da pristane u luku, a kamoli da sedi za njenom visokom trpezom.

Naravno, majka Kira drugačije gleda na to. „Kapetan je kao kralj, ali broda a ne zemlje. Tvoje iskustvo bi moglo biti od koristi kneginji Skari.“

Kakva samo uvreda njenog dostojanstva. „Nauk o politici od jednog gusara“, promrmlja Skara sebi u bradu, „i to neuspešnog.“

„Ne mumlaj. Koliko sam sati utrošila na to da te učim kako jednoj kneginji dolikuje da govori? Kako dolikuje jednoj kraljici?“ Majka Kira isturi bradu i diže glas, tako da

joj bez pô muke odjeknu ispod krovnih greda. „Ako svoje misli smatraš vrednim toga da ih drugi čuju, onda ih izreci gordo, gurni ih u svaki kutak odaje, ispuni dvoranu svojim nadanjima i željama i nateraj svakoga ko te sluša da ih deli s tobom! Ako se stidiš svojih misli, bolje je da nastaviš da ćutiš. Osmeh ništa ne košta. Gde si stao?“

„Pa...“ Plavi Džener se počea po ono nekoliko sedih vlasi što se još držalo za njegovo vlasite, pegavo od sunca i vetra, koje očito nije znalo za češalj. „Baba Veksen je ugušila pobunu u Nizozemlju.“

„Uz pomoć onog svog pseta, Jarkog Jilinga, koji se ne klanja nijednom bogu osim Smrti.“ Skarin deda zgrabi pehar dok je tral još sipao, tako da se pivo proli po trpezi. „Kažu da je drum do Skekendoma oivičio obešenim ljudima.“

„Pogled visokog kralja okreće se ka severu“, nastavi Džener. „Rad je da potčini Utila i Groma gil Gorma, a Trovenland je...“

„...usput“, dovrši majka Kira. „Skara, nemoj da se grbiš. Nedolično je.“

Skara se namršti, ali svejedno malčice promeškolji ramenima i približi se grozno neprirodnom položaju koji starijka odobrava – da sedi kruto kao daska i istegnutog vrata. *Sedi kao da ti je nož pod grlom*, običavala je da govori. *Uloga kneginje nije da joj bude udobno.*

„Ja sam čovek koji je navikao na slobodan život, a nimalo ne volim babu Veksen, niti njenog Jednog Boga, njene namete ili njena pravila.“ Plavi Džener se žalobno počea po iskrivljenoj vilici. „Ali kada Majka More zakuva oluju, kapetan čini ono što mora kako bi spasao ono što može. Mrtvima sloboda ništa ne vredi. Ponos slabo vredi i živima.“

„Mudre reči.“ Majka Kira prstom pripreti Skari. „Porazeni sutradan može da ostvari pobjedu. Mrtvi su zanavek izgubljeni.“

„Ponekad je teško razlikovati mudrost i kukavičluk“, prasnu Skara.

Starateljka stisnu zube. „Kunem se da sam te bolje naučila lepom ponašanju nego da vrediš gosta. Plemstvo se pokazuje ne poštovanjem koje se ukazuje najvišima, već poštovanjem koje čovek ukazuje nižnjima. Reči su oružje. Njima valja pažljivo baratati.“

Džener blago odmahnu odbacujući i nagoveštaj da je uvređen. „Nema sumnje da je kneginja Skara u pravu. Poznavao sam mnoge ljude daleko hrabrije neg’ što sam ja.“ Tužno se nasmeši, pokazujući krive zube s nekoliko praznina među njima. „I gledao sam kako ih sahranjuju, jednog po jednog.“

„Hrabrost i dug život retko da dobro idu jedno uz drugo“, primeti kralj opet iskapivši pehar.

„Kraljevi i pivo ništa bolje“, odvrati Skara.

„Unuko, meni nije ostalo ništa osim piva. Ratnici su me napustili. Saveznici su me ostavili na cedilu. Dali su zavete po lepom vremenu, kao hrastovi čvrste dok je Majka Sunce sijala, sklone da uvenu kada se oblaci namaknu.“

To nije nikakva tajna. Dan za danom Skara je gledala pristanište, željno očekujući da vidi koliko će brodova Železni Kralj Util od Getlanda dovesti sa sobom, koliko će ratnika pratiti čuvenog Groma gil Gorma od Vansterlanda. Dan za danom, dok se lišće razvijalo a grane listale, a onda je lišće počelo da baca hlad, a onda je lišće požutelo i opalo. Oni došli nisu.

„Odanost je uobičajena kod pasa, retka kod ljudi“, primeti majka Kira. „A plan koji se oslanja na odanost gori je i od nikakvog.“

„Šta onda?“, upita je Skara. „Plan koji se oslanja na kukavičluk?“

Ostarelo – tako je izgledao njen deda kada se okrenuo ka njoj, pogleda zamagljenog i daha pivarskog. Ostarelo i poraženo. „Skara, ti si oduvek bila hrabra. Hrabrija od mene. Nema sumnje da Bailova krv teče tvojim venama.“

„To je i tvoja krv, kralju moj! Oduvek si mi govorio da se mačevima vodi samo pola rata. Druga polovina vodi se ovde.“ I Skara se jednim prstom pritisnu po glavi, tako snažno da ju je zbolelo.

„Skara, oduvek si bila pametna. Pametnija od mene. Bogovi znaju kako umeš da namamiš ptice u letu kada ti to odgovara. Onda vodi tih pola rata. Podaj mi duboku lukavost koja može da odbije vojske visokog kralja i da našu zemlju i naše ljude spase od mača Jarkog Jilinga – koja može da me poštedi sramote uslova kakve nameće baba Veksen.“

Skara pognu glavu i zagleda se u slamom zastrt pod, dok joj je lice buktalo. „Volela bih da mogu.“ Ali ona je samo sedamnaestogodišnja devojka i tekla joj u venama Bailova krv ili ne, u njenoj glavi nema junačkih odgovora. „Žao mi je, deda.“

„I meni, dete.“ Kralj Fin se mlitavo zavalio u stolicu i mahnu da mu naspu još piva. „I meni.“

„Skara.“

Otrgli su je iz nemirnih snova i uvukli u mrak, a onda je ugledala lice majke Kire, avetinjski obasjano svetlošću jedne treperave sveće.

„Skara, diži se.“

Ona trapavo od sanjivosti zbacila krzna sa sebe. Spolja su se čuli čudni zvuci. Vika i smeh.

Protrljala je oči. „Šta je bilo?“

„Moraš da ideš s Plavim Dženerom.“

Skara tada ugleda trgovca kako stoji u dovratku njene spavaće odaje. Crna prilika čupave kose, pogleda uprtog u pod. „Šta?“

Majka Kira je uhvati za ruku i povuče. „Moraš da ideš *smesta*.“

Skara zausti da se raspravlja. Kao što se uvek i raspravlja. A onda ugleda starateljkin izraz lica i to je natera da je poslušna bez reči. Nikada u životu nije videla majku Kiru da izgleda uplašeno.

To što se čulo spolja više ne zvuči kao smeh. Plakanje. Raskalašni glasovi. „Šta se dešava?“, uspe da progrca.

„Strašno sam pogrešila.“ Pogled majke Kire polete ka vratima, pa se vrati na nju. „Verovala sam babi Veksen.“ Ona skide zlatnu grivnu sa Skarine ruke. Nekada ju je Bail Graditelj nosio u boj, a rubin utisnut u nju blistao je na svetlosti sveće kao tek prolivena krv. „Ovo je za tebe.“ Pruži je Plavom Dženeru. „Ako se zavetuješ da ćeš je živu i zdravu odvesti u Torlbi.“

Pljačkašu oči zatrepataše od griže savesti dok ju je prihvatao. „Zaklinjem se. Zaklinjem se suncu i zaklinjem se mesecu.“

Majka Kira stisnu obe Skarine šake tako snažno da je nju to zabilelo. „Šta god da se desi, ti moraš da preživiš. To je sada tvoja dužnost. Moraš da preživiš i moraš da predvođiš. Moraš da se boriš za Trovenland. Moraš da se zalažeš za njegov narod ako... ako nema nikog drugog.“

Skari se grlo toliko steglo od straha da je jedva bila u stanju da priča. „Borim? Ali...“

„Naučila sam te kako. Pokušala sam. Reči su oružje.“ Starateljka obrisa sa Skarinog lica suze koje ona nije ni bila svesna da je pustila. „Tvoj deda je bio u pravu. Ti jesi hrabra i jesi pametna. Ali sada moraš biti jaka. Više nisi dete. Nikada

---

nemoj zaboraviti – tvojim venama teče krv Baila Graditelja. Sada polazi.“

Skara bosonoga zatabana kroz mrak za Plavim Dženerom, drhteći u spavaćici, a pouke majke Kire toliko su se uvrežile u njoj da se brinula je li prikladno odevena iako se bojala da će izgubiti glavu. Vatra koja je gorela s druge strane uzanih prozora bacala je oštre senke preko slamom zastrtog poda. Čula je prestravljenu viku. Pseći lavež, naglo presečen. Zvuk teških udaraca, kao da se drvo obara.

Kao da sekire tuku po vratima.

Ušunjali su se u gostinsku sobu, u kojoj su do pre nekoliko meseci ratnici spavali nabijeni rame uz rame. Sada je tu bio samo rasenjeni pokrivač Plavog Dženera.

„Šta se dešava?“ , prošapta ona, jedva prepoznajući sopstveni glas koliko je oslabio i naprsao.

„Jarki Jiling je došao sa svojim Sadruzima“, odgovori Džener, „da namiri dugovanja babi Veksen. Jaletoft je već u plamenu. Žao mi je, kneginjo.“

Skara se lecnu kada joj on stavi nešto oko vrata. Okovratnik od izuvijane srebrne žice s koga je tanani lanac slabašno zveckao. Isti onakav kakav je nosila mlada Inglinškinja koja joj je plela kosu.

„Jesam li ja robinja?“ , prošapta ona dok je Džener vezivao drugi kraj lanca oko zapešća.

„Mora izgledati kao da jesi.“

Skara ustuknu kada se spolja začu tresak, pa zveket metala, a Džener je pribi uza zid. Dunu i ugasi njihovu sveću, tako da zavlada mrkli mrak. Videla ga je kako vadi nož iz korica, a Otac Mesec se belasa po njegovoj oštrici.

Sada se iza vrata čulo zavijanje, visoko i grozno, zverska rika a ne ljudski glasovi. Skara čvrsto stisnu oči, tako da su

je kapci pekli od suza koje je zadržavala, i poče da se moli. Mrmljala je besmislene molitve sve grcajući. Molitve istovremeno upućene svim mogućim bogovima i nijednom.

Lako je biti hrabar kada Poslednja vrata izgledaju sićušno u daljini, kada su neka daleka stvar o kojoj drugi treba da brinu. Sada kada za sopstvenim vratom oseća studeni dah Smrti, sva joj se hrabrost zaledila od njega. Kako je samo sinoć lakomisleno pričala o kukavičluku. Sada razume šta je to.

Poslednji dugi vrisak, a onda tišina bezmalo gora nego što je larma bila. Oseti kako je Džener vuče napred i oseti njegov smrdljivi dah na obrazu.

„Moramo da idemo.“

„Plašim se“, prodahta ona.

„I ja. Ali ako se smelo suočimo s njima, možda uspemo da ih obrlatimo i da se izvučemo. Ako nas nađu kako se krijemo...“

Strahove možeš da savladaš jedino suočavajući se s njima, običavao je da joj govori deda. *Ako se kriješ od njih, savladaće oni tebe*. Džener odškrinu vrata i Skara natera sebe da pođe za njim, a kolena su joj toliko klecala da samo što nisu udarala jedno o drugo.

Boso stopalo okliznu joj se po nečemu mokrom. Pored vrata je sedeo mrtav čovek, a svuda oko njega slama se crnela od krvi.

Borid, tako se zvao. Ratnik koji je služio njenom ocu. Kada je bila mala, nosio je Skaru na ramenima da bi mogla da dohvati breskve u voćnjaku ispod zidina Bailovog Vrha.

Peckave oči okrenula je prema zvuku glasova. Preko slomljenog oružja i skršenih štitova. Preko još leševa, pogrbljenih, prostrtih, raširenih među izrezbarenim stubovima po kojima je dvorana njenog dede dobila ime Šuma.

Prilike su se okupile na svetlosti ognjišta. Čuveni ratnici, čije su verižnjače, oružje i prsten-novac blistali svim bojama vatre, a njihove goleme senke se pružale preko poda ka njoj.

Majka Kira je bila među njima, kao i Skarin deda, sa u žurbi natakarenom verižnjačom i kosom još razbarušenom od spavanja. Nežno se smešeći svojim zarobljenicima stajao je jedan vitak ratnik, blagog i zgodnog lica, bezbrižan kao neko dete, a u prostor kraj njega čak ni te druge ubice nisu se usuđivale da kroče.

Jarki Jiling, koji se ne klanja nijednom bogu do Smrti.

Glas mu je veselo odjekivao prostranom dvoranom. „Nadao sam se da ću ukazati poštovanje kneginji Skari.“

„Otišla je svojoj rođaci Laitlin“, odgovori mu majka Kira. Istim onim glasom koji je spokojno podučavao, ispravljao i grdio Skaru svakog dana njenog života, samo što je sada prvi put taj glas podrhtavao od straha. „Gde nećete moći da je se dokopate.“

„O, moći ćemo i tamo da je se dokopamo“, odvrati jedan Jilingov ratnik, ogroman čovek bivoljeg vrata.

„Vrlo brzo, majko Kira, vrlo brzo“, dodade drugi, s dugačkim kopljem i rogom za pojasom.

„Kralj Util će doći“, kaza ona. „Spaliće tvoje brodove i oteraće te u more.“

„Kako će spaliti moje brodove kada su bezbedni iza velikih lanaca Bailovog Vrha?“, upita je Jiling. „Za koje si mi ti dala ključeve.“

„Grom gil Gorm će doći“, odvrati ona, ali glas joj se skoro pretvorio u šapat.

„Nadam se da će biti tako.“ Jiling pruži obe ruke i veoma nežno skloni majci Kiri kosu s ramena i pusti je da joj padne preko leđa. „Ali doći će prekasno za tebe.“ On isuka mač, s velikim dijamantom u zlatnoj kandži koja je služila kao

jabuka, a kao ogledalo uglačan čelik blesnu u mraku tako jarko da ostavi beli beleg preko Skarinog vidnog polja.

„Smrt nas sve čeka.“ Kralj Fin duboko udahnu kroz nos i gordo se ispravi. Tračak čoveka kakav je nekada bio. On se osvrnu po dvorani i između stubova pogleda Skaru pravo u oči, a njoj se učini da joj se nasmešio, tek najmanje moguće. A onda se spustio na kolena. „Danas ubijaš jednog kralja.“

Jiling slegnu ramenima. „Kraljevi i seljaci. Smrti smo svi isti.“

On ubode Skarinog dedu tamo gde mu se vrat spajao s ramenima, tako da sečivo ulete u meso sve do balčaka i opet izlete, brzo i smrtonosno kao udar munje. Kralj Fin samo suvo zaskiča, a i to prebrzo utihnu, pa pade licem prema ognjištu. Skara je ukočeno stajala, ne dišući, ne razmišljajući.

Majka Kira je zurila u leš svog gospodara. „Baba Veksen mi je dala reč“, promuca.

Kap, kap, krv je kapala s vrha Jilingovog mača. „Reč vezuje samo slabiće.“

Okrenuo se u mestu, vešto kao plesač, a čelik zatitra u senkama. Vide se mrki mlaz i glava majke Kire zakotrlja se po podu, a telo joj pade kao da u njemu nema nijedne kosti.

Skari se ote drhtav uzdah. To mora da je košmar. Grozničava varka. Želi da prilegne. Kapci joj zatreptaše, telo joj klonu, ali Plavi Džener ju je držao za ruku tako snažno da ju je bolelo.

„Ti si robinja“, prosikta on drmajuci je. „Ništa ne govoriš. Ništa ne razumeš.“

Ona pokušava da umiri prestravljeno disanje dok su se lagani koraci približavali preko poda. Negde daleko neko zavrišta i nikako da stane.

„Vidi, vidi“, začu se tihi glas Jarkog Jilinga. „Ovo dvoje nema šta da traži ovde.“

„Ne, velmožo. Ime mi je Plavi Džener.“ Skara nije mogla da pojmi kako on može da zvuči tako prijateljski, staloženo i razumno. Kada bi ona otvorila usta, začulo bi se samo grcavo ridanje. „Ja sam trgovac s dozvolom visokog kralja i skoro sam se vratio uz reku Divnu. Zaputili smo se u Skekendom, ali oluja nas je skrenula s puta.“

„Mora da si bio dobar prijatelj s kraljem Finom kada si gost u njegovoj dvorani.“

„Pametan trgovac je sa svima prijatelj, velmožo.“

„Preznojavaš se, Plavi Dženere.“

„Iskren da budem, prestravljen sam od tebe.“

„Odista pametan trgovac.“ Skara oseti nežan dodir ispod brade i glava joj se podiže. Zagleda se u lice čoveka koji je upravo umorio dvoje ljudi što su je podigli od deteta, a njegov blagi osmeh još isprskan njihovom krvlju bio joj je dovoljno blizu da može da mu prebroji pege na nosu.

Jiling napući pune usne i ispusti visok i prodoran zvižduk. „A trguješ dobrom robom.“ Jednom rukom joj prođe kroz kosu i obavi jedan pramen oko dugih prstiju, pa joj ga skloni s lica tako da joj palcem očeša obraz.

Moraš da preživiš. Moraš da predvodiš. Ona uguši strah. Uguši mržnju. Natera lice da bude obamrlo. Tralsko lice, koje ne pokazuje ništa.

„Trgovče, da li bi mi dao ovo u zamenu za nešto?“, upita ga Jiling. „Možda svoj život?“

„Drage volje, velmožo“, odgovori mu Plavi Džener. Skara je znala da je majka Kira bila luda što veruje toj protuvi. Udahnu da ga prokune, ali njegovi čvornovati prsti zabiše joj se u meso tamo gde ju je držao za ruku. „Ali ne mogu.“

„Po mom iskustvu, a imam ga mnogo i veoma je kravo...“ – Jarki Jiling diže svoj crveni mač i prisloni ga uz

obraz kao što bi neka devojčica najdražu lutku, tako da dijamant u jabuci zablista od vatre crvenim, narandžastim i žutim sjajem – „jedno oštro sečivo preseca čitav konopac nemogućnosti.“

Dženerovo prosedim čekinjama prekriveno grlo zaigra kada on proguta knedlu. „Nije moja pa da je prodajem. Ona je poklon. Od kneza Varoslava od Kaljiva visokom kralju.“

„Ah.“ Jiling lagano spusti mač, koji ostavi dugi crveni otisak na licu. „Čujem da je Varoslav čovek kojeg se pametan čovek plaši.“

„Ima veoma malo smisla za šalu, istina.“

„Kako čoveku raste moć, tako mu se suši smisao za šalu.“ Jiling se namršti gledajući trag krvavih otisaka koji je ostavio između stubova. Između leševa. „Visoki kralj je isti takav. Ne bi bilo razborito ugrabiti dar koji ta dvojica razmenjuju.“

„Upravo ono što mi je na pameti bilo celim putem od Kaljiva“, odgovori mu Džener.

Jarki Jiling pucni prstima glasno kao korbačem, a oči mu odjednom zablistaše dečaćkim poletom. „Evo čega sam se setio! Bacaćemo novčić. Glava, i ti vodi ovu lepojku u Skekendom i pusti je da pere noge visokom kralju. Pismo, i ja ću te ubiti i pametnije je iskoristiti.“ On potapša Dženera po ramenu. „Šta kažeš na to, moj novi prijatelju?“

„Kažem da će baba Veksen to loše da primi“, odgovori Džener.

„Ona sve prima loše.“ Jilingov osmeh se još više raširi, a glatka koža oko njegovih očiju namreška se od prijateljskih bora. „Ali ja se klanjam volji samo jedne žene. Ne babi Veksen ni Majci More, niti Majci Sunce pa čak ni Majci Rat.“ On palcem baci novčić u golemu prazninu Šume, tako da zlato zablista. „Samo Smrti.“

I zgrabi kovanicu iz senki. „Kralj ili seljak, visok ili nizak, snažan ili slab, mudar ili luda. Smrt nas sve čeka.“ To rekavši, rastvori šaku, a novčić mu zablista na dlanu.

„Ha.“ Plavi Džener ga pogleda, visoko izvijajući veđe. „Kanda će da na mene sačeka još malko.“

Žurili su kroz ruševine Jaletofta, a vreli vetar je nosio zapaljenu slamu i noć je ključala od vrištanja, preklinjanja i ridanja. Skara je sve vreme gledala pravo u tle, kao što dobar rob i treba da radi, a sada nije bilo nikog da joj govori da se ne grbi i strah joj se lagano kravio i pretvarao u grizu savesti.

Skočili su na Dženerov brod i otisnuli ga od pristaništa, a posada je mrmljala molitve zahvalnice Ocu Miru što je pošteđena pokolja i vesla su škripala u postojanom ritmu dok su klizili između pljačkaških brodova i isplivljavali na pučinu. Skara je klonula između tovara, a griža savesti se lagano taložila u tugu dok je gledala vatru kako izjeda prelepu dvoranu kralja Fina i s njom i njen minuli život. Veliko izrezbareno sleme crnelo se naspram ognja, a onda se srušilo rasipajući kišu uskomešanih žiški.

Spaljivanje svega što je u životu znala lagano je nestalo iza nje, a Jaletoft se pretvorio u treperavi plamičak u mračnoj daljini i jedro se uz prasak zateglo kada je Džener naredio da brod skrene na sever, prema Getlandu. Skara je ustala i pogledala iza njih, u prošlost, a suze su joj se osušile na licu dok joj se tuga smrzla u hladnu, tvrdu, kao železo tešku srdžbu.

„Oslobodiću Trovenland“, prošapta ona stežući pesnice. „I ponovo ću podići dedinu dvoranu, a lešinu Jarkog Jilinga ostaviću vranama.“

„Za sada, kneginjo, zadržimo se na tome da ti sačuvamo glavu.“ Džener joj skide s vrata tralski okovratnik, pa prebaci svoj plašt preko njenih uzdrhtalih ramena.

Ona ga pogleda, blago trljajući belege koje joj je srebrna žica ostavila na koži. „Pogrešno sam sudila o tebi, Plavi Dženere.“

„Tvoj sud je oštrouman. Uradio sam u životu daleko gore stvari nego što si ti mislila.“

„Zašto si onda stavio svoj život na kocku zarad mog?“

On se na trenutak zamislio, češući se po bradi. Onda je slegnu ramenima. „Zato što jučerašnjica ne može da se menja. Samo sutrašnjica.“ Gurnu joj nešto u ruku. Bailovu grivnu, čiji se rubin krvavo presijavao na mesečini. „Računam da je ovo tvoje.“

Nema mira

„**K**ada će stići?“
Otac Jarvi je sedeo pogurivši se uz jedno drvo, nogu prekrštenih i s knjigom drevnog izgleda naslonjenom na kolena. Skoro da bi delovalo kao da spava samo da mu oči ispod teških kapaka nisu letele čitajući. „Ja sam staratelj, Kole“, promrmlja on u odgovor, „a ne vidovnjak.“

Kol se namršti gledajući ponude po proplanku. Bezglave ptice, iskapljeni vrčevi piva i zavežljaji kostiju koji su se njihali na vrpcama. Pas, krava, četiri ovce, sve je to glavom naniže visilo s grana izrezbarenih runama, a muve su se rojile oko preklanih grkljana.

Bio je tu i čovek. Tral, sudeći po ožiljcima na vratu, s prstenom od runa nespretno ispisanih po leđima, ruku ispruženih tako da su mu članci na prstima dodirivali krvavo tle. To je lepa žrtva koju je Njemu Koji Čini Da Seme Niče prinela neka bogata žena željna da zatrudni.

Kol baš i ne voli sveta mesta. U njima se stalno oseća kao da ga neko posmatra. On voli da za sebe misli kako je pošten čovek, ali svako ima svoje tajne. Svako ima svoje sumnje.

„Kakva je to knjiga?“, upita.

„Spis o vilin-relikvijama koji je pre dve stotine godina napisala sestra Slod iz Rirskofta.“

„Još zabranjenog znanja, je li?“

„Bilo je vreme kada je starateljstvo bilo usredsređeno na prikupljanje mudrosti, a ne na suzbijanje.“

„Može se vladati samo onim što se zna“, promrmlja Kol.

„A sve znanje, baš kao sva moć, može biti opasno u pogrešnim rukama. Računa se kako je primenjeno.“ I otac Jarvi liznu vrh onog svog jednog izvitoperenog prsta na usahloj levoj šaci i njime okrenu stranicu.

Kol se namršti zagledan u mirnu šumu. „Zar smo baš morali da dođemo ovoliko rano?“

„Bitku obično dobije ona strana koja prva stigne na bojište.“

„Mislio sam da smo došli kako bismo razgovarali o miru.“

„Razgovori o miru su starateljsko bojište.“

Kol uzdahnu tako da mu usne omlitaviše. Seo je na jedan panj na rubu proplanka, na razumnoj udaljenosti od svih ponuda, pa je izvadio nož i počeo da delje jedan komad jasenovine koji je već ugrubo oblikovao. Ona Koja Udara Nakovanj, visoko podignutog čekića. Poklon za Rin, kada se bude vratio u Torlbi. Ako se bude vratio umesto da završi viseći s drveta na tom proplanku. On opet uzdahnu.

„Bogovi su te blagoslovili mnogim darovima“, promrmlja otac Jarvi ne dižući pogled s knjige. „Veštim rukama i oštrim umom. Divnom gustom kosom boje peska. S pomalo nesmotrenim smislom za šalu. Ali želiš li da budeš veliki staratelj i da stojiš uz kraljeve?“

Kol proguta knedlu. „Znaš da želim, oče Jarvi. Više nego išta.“

„Onda mnogo toga moraš da naučiš, a najpre da se naučiš strpljenju. Usredsredi taj svoj kao moljac lepršavi i nestalni

um i jednog dana ćeš moći da promeniš svet, baš kao što je to tvoja majka i želela da učiniš.“

Kol cimnu vrpcu oko vrata i oseti tegove obešene o nju kako mu zveckaju jedan o drugi ispod košulje. Tegove koje je nekada njegova majka Safrit nosila kao skladištar kojem se veruje da će pošteno da meri. *Budi hrabar, Kole. Budi najbolji što možeš biti.*

„Bogovi, još mi nedostaje“, promrmlja on.

„I meni. Sada se smiri i gledaj šta radim.“

Kol pusti tegove. „Oče Jarvi, oči su mi prikovane za tebe.“

„Sklopi ih.“ Staratelj odsečno zatvori knjigu i ustade, tresući rukom uvelo lišće s leđa svog gunja. „I slušaj.“

Koraci koji im se kroz šumu približavaju. Kol skloni svoju rezbariju, ali ostavi nož i tutnu ga u rukav vrhom nagore. Većina nevolja može da se reši valjano probranim rečima, ali po Kolovom iskustvu, valjano naoštren čelik je dobro sredstvo za hvatanje ukoštac s drugim mukama.

Jedna žena izađe ispod krošnji, odevena u crnu starateljsku odeću. Njena plamenoriđa kosa bila je izbrijana sa strana, a rune istetovirane oko ušiju, dok je ono kose što joj je ostalo bilo začešljano i mašću učvršćeno u šiljatu krestu. Lice joj je bilo strogo, a još strože zbog mišića koji su se grčili dok je žvakala sanjarsku koru i usana koje su bile umrljane njenim ljubičastim sokom.

„Poranila si, majko Advin.“

„Ne koliko si ti poranio, oče Jarvi.“

„Majka Gundring mi je uvek govorila da nije pristojno doći drugi na sastanak.“

„U tom slučaju, nadam se da ćeš mi oprostiti na neprirodnosti.“

„To zavisi od toga kakav glas nosiš od babe Veksen.“

Majka Advin diže glavu. „Tvoj gospodar kralj Util i njegov saveznik Grom gil Gorm prekršili su zavete date visokom kralju. Odbili su njegovu ruku pruženu u znak prijateljstva i isukali mačeve protiv njega.“

„Njegova ruka pružena u znak prijateljstva silno nas je pritisla“, odvratila Jarvi. „Ima dve godine kako smo je otresli i svima nam je lakše da dišemo. Dve godine, a visoki kralj nije osvojio nijedan grad, nije dobio nijednu bitku...“

„A kakve su to bitke vodili Util i Gorm? Ako ne računamo bitke koje svakoga dana vode jedan protiv drugoga?“ Advin iz ugla usana ispljunu sok kore koju je žvakala, a Kol nelagodno stade da se igra izvučenim koncem na rukavu. Time je pogodila pravo u metu. „Oče Jarvi, pratila te je sreća jer je pogled visokog kralja bio uprt u tu pobunu u Nizozemlju. Pobunu za koju čujem da je tvojih ruku delo.“

Jarvi trepnu, sav nevešt. „Zar ja mogu postići da se ljudi dignu na bunu stotinama milja daleko? Jesam li ja nekakav čarobnjak?“

„Neki kažu da jesi, ali magija, sreća ili duboka lukavost sada ništa neće promeniti. Pobuna je ugušena. Jarki Jiling je vodio dvoboje protiv Hokonova tri sina i sasekao ih je jednog po jednog. Njegovo mačevalačko umeće je bez premca.“

Otac Jarvi se zagleda u onaj jedan nokat na usahloj šaci, kao da proverava da li izgleda lepo. „Kralj Util se možda neće saglasiti s tim. On bi pobedio svu trojicu braće odjednom.“

Majka Advin nije obraćala pažnju na njegovo hvalisanje. „Jarki Jiling je novi soj čoveka, s novim navikama. S verolomcima je raskrstio mačem, a njegovi Sadruzi su spalili njihove dvorane u kojima su im bile porodice.“

„Spaljene porodice.“ Kol proguta knedlu. „To je napredak.“

„Možda nisi čuo šta je Jarki Jiling uradio potom?“

„Čujem da baš dobro igra“, odgovori Kol. „Da li je igrao?“

„O, da. Odigrao je preko moreuza do Jaletofta, u posetu nevernom kralju Finu.“

Na to zavlada tišina i lišće zašušta od lahora, a ponude na konopcima zaškripaše tako da se Kol naježi i zadrhta. Majka Advin je lagano mljackala dok je žvakala, mljackala dok se smešila.

„Ah. Dakle, tvoj lakrdijaš iz toga ne može da isprede ništa smešno. Jaletoft je u ruševinama, a dvorana kralja Fina spaljena do temelja i njegovi ratnici raštrkani kao slamke među viyorima.“

Jarvi se tek najmanje namršti. „A šta je s kraljem?“

„On je s druge strane Poslednjih vrata, skupa sa svojom starateljkom. Bilo im je suđeno da umru istog trenu kada si ih prevario da se pridruže tvom malom savezu osuđenih na propast.“

„Na bojištu“, promrmlja otac Jarvi, „nema pravila. Baš nove navike.“

„Jarki Jiling je već raširio oganj uzduž i popreko Trovenlanda, pripremajući put za vojsku visokog kralja. Vojsku brojniju nego što ima zrnaca peska na žalu. Najveću vojsku koja je pošla u boj otkad su vilovnjaci zaratili protiv Boga. Pre letnje ravnodnevice ta vojska će biti pred kapijama Torlbija.“

„Majko Advin, budućnost je zemlja zastrta maglom. Možda nas sve iznenadi.“

„Čovek ne mora da bude prorok pa da vidi šta će se desiti.“ Ona izvadi jedan svitak i razvuče ga tako da se videlo kako je hartija iškrabana gusto ispisanim runama. „Baba Veksen će tebe i kraljicu Laitlin proglasiti volšebnicima i izdajicama. Starateljstvo će ovaj njen papirni novac proglasiti vilin-magijom, a sve koji ga koriste otpadnicima i odmetnicima.“

Kol se lecnu kada začu prasak neke grančice negde u šipražju.

„Ti ćeš biti odsečen od sveta, kao i Util i Gorm i svi koji su uz njih.“

I sada se pojaviše neki ljudi. Sudeći po njihovim četvrtastim kopčama za plaštove i dugim štitovima, bili su to ljudi iz Jutmarka. Kol ih je izbrojao šest, a čuo je još dvojicu iza sebe, pa se morao prisiliti da se ne okreće.

„Isukani mačevi?“, upita otac Jarvi. „Na svetom tlu Oca Mira?“

„Mi se klanjamo Jednom Bogu“, proceđi njihov kapetan, ratnik s pozlaćenim kalpakom. „Nama je ovo samo obična zemlja.“

Kolov pogled prelete preko oštih lica i oštih sečiva uprtih u njega, a dlan mu se znojio oko drške njegovog skrivenog noža.

„Evo škripca“, ciknu.

Majka Advin pusti svitak da padne. „Ali čak i sada, nakon sveg tvog spletkarenja i tvoje nevere, baba Veksen nudi mir.“ Treperava senka pade joj preko lica a ona diže pogled ka nebu. „Jedan Bog je odista bog koji prašta.“

Otac Jarvi frknu. Kol nije mogao da veruje koliko je on neustrašiv. „Ali rekao bih da njegov oprost ima svoju cenu, zar ne?“

„Kipovi visokih bogova biće srušeni svi do jednog i širom Skrhanog mora verovaće se u Jednog Boga“, reče Advin. „Svi Vansterani i Getlandani plaćaće godišnji danak starateljstvu. Kralj Util i kralj Gorm položiće mačeve pred noge visokom kralju u Skekendumu, zamoliti za oprostaj i položiti nove zakletve.“

„Ni stare se nisu primile.“

„Zato ćete ti, majka Skaer i mali kraljević Druin ostati kao taoci.“

„Hmmmmm.“ Otac Jarvi diže izvitopereni prst i potapša se po bradi. „Divna je to ponuda, ali leti u Skekendumu ume da bude omorina.“

Strela prolete pored Kolovog lica, tako blizu da on oseti strujanje vazduha po obrazu. Tiho se zarila vođi ratnika ispred njih pravo u rame, neposredno iznad ruba njegovog štita.

Još strela dolete iz šume. Neki čovek vrisnu. Drugi se uhvati za strelu koja mu se zarila u lice. Kol skoči na oca Jarvija i obori ga iza debelog stabla svetog drveta. Krajičkom oka ugleda jednog ratnika kako juriša na njih, mača visoko podignutog, a onda odnekud izađe Dosduvoj – golem kao kuća – i jednim zamahom ogromne sekire odiže tog čoveka sa zemlje i odbaci ga tako da se ovaj zakotrlja razbacujući oko sebe čitavu kišu opalog lišća.

Senke su se koprcale, bole, sekle, udarale po ponudama tako da su se ove njihale. Za nekoliko krvavih trenutaka i ljudi majke Advin pridružiše se kralju Finu sa one strane Poslednjih vrata. Njihov kapetan je bio na kolenima i šištao je, a šest strela mu je bilo zabijeno kroz verižnjaču. On pokušava da ustane oslanjajući se na mač, ali crvena snaga je liptala iz njega.

Fror skliznu na čistinu. Jednom rukom je čvrsto držao tešku sekiru. Drugom je nežno raskopčavao remen na kapetanovom pozlaćenom kalpaku. Lep je to rad i dobiće se za njega dobra cena.

„Zažalićeš zbog ovoga“, prohropta kapetan, usana krvavih i sede kose splejene za znojavo čelo.

Fror lagano klimnu. „Već mi je žao.“ A onda udari kapetana po temenu tako da se ovaj raširenih ruku prostre po zemlji.

„Sada možeš da me pustiš da ustanem“, kaza otac Jarvi tapšući Kola po boku. On u tom trenu shvati da je pokrio

staratelja svojim telom kao što bi majka pokrila novorođenče u oluji.

„Zar nisi mogao da mi kažeš za plan?“, upita on dižući se na noge.

„Ne možeš da odaš ono što ne znaš.“

„Ne veruješ mi da mogu da glumim?“

„Poverenje je kao staklo“, javi se Rulf prebacujući svoj veliki rožani luk preko ramena i pružajući jednu široku šaku da pomogne Jarviju da ustane. „Divno i krasno, ali samo je budali oslonac za teško breme.“

Prekaljeni ratnici iz Getlanda i Vansterlanda sa svih strana su opkolili proplanak, tako da je majka Advin usred njih delovala usamljeno. Kol skoro da ju je sažaljevao, ali znao je da to ni njemu ni njoj neće doneti ništa dobro.

„Izgleda da je moje izdajstvo bilo bolje od tvog“, primeti Jarvi. „Tvoja gospodarica je već dva puta pokušala da me saseče sa sveta, ali eto mene.“

„Po izdajstvu si i poznat, pauče.“ Majka Advin pljunu ljubičasti sok njemu pravo pred noge. „Šta je s tvojim svetim tлом posvećenim Ocu Miru?“

Jarvi slegnu ramenima. „Oh, on je milostiv bog, sklon praštanju. Ali možda bi bilo pametno da te obesim o neku granu i da te prekoljem kao ponudu – čisto za svaki slučaj.“

„Onda to i uradi“, procedi ona.

„Milost pokazuje više moći nego ubistvo. Vрати se ti babi Veksen. Zahvali joj na saznanjima koja si mi pružila. Biće mi korisna.“ Mahnu prema mrtvacima, koje su već vezivali za noge kako bi ih obesili o granje svetog gaja. „Zahvali joj na ovim ponudama visokim bogovima, koji će ih nesumnjivo ceniti.“

A onda joj se otac Jarvi unese u lice i iskezi, a majci Advin maska spade i Kol vide da je prestravljena. „Ali reci prvoj

---

među starateljima da se pišam na njenu ponudu! Dao sam zavet da ću se osvetiti ubicama svog oca. Zavet suncem i zavet mesecom. Reci babi Veksen da dok smo i ona i ja u životu – mira biti neće.“

Nikada dovoljno krvoločan

„**U**biću te, kučko ćelava!“, zareža Rait rasipajući pljuvačku i krećući da je napadne. Raki ga zgrabi za levu ruku, a Sorjorn za desnu, pa njih dvojica zajedno nekako uspeše da ga savladaju i zadrže. Na kraju krajeva, imali su dovoljno prilika da se izvešte u tome.

Trn Batu nije ni mrdnula. Ako se ne računaju vilični mišići koji su joj titrali na izbrijanoj strani glave.

„Hajde da se svi smirimo“, govorio je njen muž Brand, mašući rastvorenim dlanovima kao čobanin koji pokušava da umiri usplahireno stado. „Trebalo bi da smo saveznici, zar ne?“ On je krupna i snažna krava od čoveka, bez trunke oštine. „Hajde da samo... na trenutak stojimo na svetlosti.“

Rait svima stavi do znanja šta misli o tome tako što se okrenu od brata da pljune Branda u lice. Nažalost, promašio je – ali pokazao je šta je hteo.

Trn se iskezi. „Računam da ovo pseto treba ubiti.“

Svi imaju nešto na šta su osetljivi, a Rait je bio osetljiv na to. On omlitavi, pa pusti da mu glava klone u stranu, lenjo se cereći kad mu je pogled odlutao ka Brandu. „A da možda umesto tebe ubijem ovu kukavicu od tvoje žene?“

Oduvek je umeo da započinje borbe, a nije mu loše išlo od ruke ni da ih završava, ali ništa ga u životu nije pripremio za brzinu kojom je Trn poletela na njega.

„Mrtav si, kopile jedno mlečnokoso!“

Rait se trznu u stranu, skoro oborivši brata i Sorjorna u zatečenu gomilu nasred pristaništa. Čak su trojica Getlanđana morala da je odvlače – namrgođeni matori glavni oružnik Hunan, ćelavi matori krmanoš Rulf i Brand – koji joj je obavio ožiljcima prekrivenu podlakticu oko vrata. Sva trojica behu snažni ljudi i sva trojica su se naprezali od napora – a čak i tako joj je pošlo za rukom da nasumično mlatarajući poprilično odalami Raita po temenu.

„Mir!“, procedi Brand upirući se da savlada svoju ženu, koja se divljački bacakala. „Bogova vam, mir!“

Ali niko nije bio raspoložen za mir. Sada su i drugi mrmljali uvrede – i Getlanđani i Vansterani. Rait je gledao kako zglavci prstiju bele na balčacima, čuo je hrapav zvuk dok je Sorjorn vadio nož iz korica. Osećao je miris predstojećeg nasilja, daleko goreg nego što je nameravao. Ali tako ti je to s nasiljem. Retko kada se zadržava u okvirima koje si za njega predvideo. Da nije tako, ne bi ni bilo nasilje.

Rait se iskezi – napola režeći, napola se smešeći, a dah mu je goreo u grlu dok mu se svaki mišić napinjao.

Moglo je da dođe do bitke dostojne toga da se opeva tu, na od kiše mokrom torlbijskom pristaništu, samo da se Grom gil Gorm nije probio kroz besnu gomilu kao nekakav golemi bik koji se gura kroz gomilu ovaca.

„Dosta!“, zaurla kralj Vansterlanda. „Kakvo je ovo sramotno kljucanje ptičica?“

Larma zamre. Rait otrese brata sa sebe, kezeći se svojim vučjim kezom, a Trn se otrgnu od svog muža, psujući na sav glas. Nema sumnje da Branda čeka nelagodna noć, ali što se

Raita ticalo, sve je to na kraju ispalo sasvim dobro. Na kraju krajeva, on je došao da bi se borio – i nije mu preterano stalo do toga protiv koga će se boriti.

Namrgođeni Getlandani su se pomerili da propuste kralja Utila, koji je u naručju nosio isukani mač. Rait ga, naravno, mrzi. Dobar Vansteranin mora da mrzi kralja Getlanda. Ali s tim izuzetkom što se on u velikoj meri čini čovekom dostojnim divljenja – tvrd i siv kao železna prečaga i u jednakoj meri nepopustljiv, čuven zbog brojnih pobeda i retkih reči, sa suludim sjajem u utonulim očima koji govori da on ima samo hladnu prazninu tamo gde bogovi u čoveka obično usađuju milost.

„Razočaran sam, Trn Batu“, procedi on glasom promuklim kao škripa vodeničnog kamenja. „Očekivao sam da ćeš se poneti bolje.“

„Kralju moj, ne znam šta ću od žaljenja“, procedi ona streljajući pogledom najpre Raita, a onda Branda, koji se lecnu kao da to što ga žena strelja pogledom nije nikakva novost.

„Ja nisam očekivao ništa bolje.“ Grom gil Gorm izvi jednu crnu veđu gledajući Raita. „Ali makar sam se nadao.“

„Zar bi trebalo da im dozvolimo da nas vređaju?“, prasnu Rait.

„Malo uvreda mora se istrpeti da bi se održavalo savezništvo“, začu se suvi glas majke Skaer.

„A naše savezništvo je brod na olujnom moru“, dodade otac Jarvi, sa onim svojim sladunjavim osmehom koji naprosto moli za udarac glavom u glavu. „Ako ga potopite zađevicama, zacelo ćemo se svi podaviti svako ponaosob.“

Rait na to zareža. On mrzi staratelje i njihovu dvoličnu priču o Ocu Miru i većem dobru. Što se njega tiče, nema te nevolje koja se ne može rešiti pesnicom.

„Vansteranin nikada ne zaboravlja uvredu.“ Gorm zadeu palčeve među noževe koji su mu štrčali iz opasača. „Ali

žedan sam, a pošto smo gosti...“ Ispravi se, a lanac od jabuka s mačeva njegovih poraženih neprijatelja pomeri se kada mu se golema nedra naduše. „Ja, Grom gil Gorm, Lomitelj Mačeva i Tvorac Siročadi, kralj Vansterlanda i omiljeni sin Majke Rat... ući ću u grad drugi.“

Njegovi ratnici ozlojeđeno zagundaše. Čitav sat su protraćili raspravljajući se o tome ko će ići prvi, a sada je bitka izgubljena. Njihov kralj će zauzeti manje časno mesto, tako da će oni zadobiti manje časti, a svih im bogova, oni su prgavi kada je o njihovoj časti reč.

„Mudar izbor“, primeti Util gledajući ga popreko. „Ali ne očekuj nikakve darove zbog toga što si ga učinio.“

„Vuku nisu potrebni darovi od ovaca“, odbrusi Gorm uzvraćajući mu prekim pogledom. Najbliži ratnici kralja Utila prodoše pored njih kočopereći se, a pozlaćene kopče na plaštovima, balčaci njihovih mačeva i prsten-novac su im blistali tako da svi behu nabrekli od novih razmera nezaslužene bahatosti, dok se Rait iskezio i pljunuo im pred noge.

„Odista pseto“, izrugnu se Hunan, a Rait bi skočio na to matoro kopile i prosuo bi mu mozak nasred pristaništa samo da ga Raki nije čvrsto obgrlio i zapevušio mu na uvo: „Polako, brate, polako.“

„Plavi Džener! Eto iznenađenja!“

Rait se namršti osvrćući se preko ramena, pa ugleda oca Jarvija kako ga u stranu povlači neki matori pomorac lica uštavljenog od morske soli.

„Nadam se da je dobrodošlo“, odgovori Džener rukujući se s Rulfom kao da su stari saveslači.

„To već zavisi“, odgovori mu staratelj. „Jesi li došao da prihvatiš zlato koje daje kraljica Laitlin?“

„Pokušavam da uzmem svako zlato koje mi se nudi.“ Džener se osvrnu oko sebe kao da se sprema da pokaže nekakvo tajno blago. „Ali imam bolji razlog za to što sam ovde.“

„Bolji razlog od zlata?“, upita ga Rulf cereći se. „Promenio si se.“

„Daleko bolji.“ Džener povuče napred nekoga ko se krio iza njegovih leđa, na šta kao da je Raita neko proburazio kroz lobanju i sva ratobornost iz njega iščile.

Bila je sitna i vitka, izgubljena u plaštu umrljanom kišom. Kosa joj je bila razbarušena i raščupana u pravi oblak tamnih kovrdža koje su se trzale i njihale na slanom lahoru. Koža joj je bila bleđa, a oko nozdrva ružičasta i malčice ispucala. Jagodice su joj bile toliko tanane i oštre da se činilo kao da bi prsle od prejake reči.

Gledala je pravo u Raita očima krupnim, tamnim i zelenim kao što je Majka More po olujnom danu. Nije se nasmešila. Nije progovarala. Delovala je tužno i žalobno, kao da je prepuna tajni, a Rait se naježio od glave do pete. Nema tog udarca sekire po glavi koji bi ga ošamutio koliko ga je ošamutio taj jedan pogled na nju.

Otac Jarvi je na trenutak glupavo razjapio usta, a onda ih odsečno zatvorio. „Rulfe, povedi Plavog Dženera i njegovu gošću kraljici Laitlin. Smesta.“

„Bio si spreman da ubiješ zbog toga ko će ići prvi, a sada uopšte nećeš da ideš?“ Raki je zurio u njega, a Rait je shvatio da Gormovi ljudi kočoperno slede Getlandanina, nabrekli od muke što moraju da idu drugi.

„Ko je ta devojka?“, prohropta Rait, osećajući se vrtoglavo kao neko prenut iz pijanog sna.

„Otkad tebe zanimaju devojke?“

„Otkad sam video ovu.“ Trepnu gledajući gomilu sveta i nadajući se da će i sebi i njemu dokazati da je nije samo umislio, ali ona je već nestala.

„Mora da je bila baš lepotica kada je tebi skrenula pažnju s kavge.“

„Nikada nisam video lepšu.“

„Oprosti mi, brate, ali kada je o ženama reč – ti ih se nisi nagledao. Ti si borac, sećaš li se?“ Raki se isceri dižući Gil Gormov veliki crni štit. „Ja sam ljubavnik.“

„Kao što mi neumorno ponavljaš.“ Rait diže na rame kraljev teški mač i krenu za bratom u Torlbi. Ali onda ga zaustavi teška ruka njegovog gospodara.

„Razočarao si me, Raite.“ Lomitelj Mačeva privuče ga blizu sebe. „Ovo mesto je puno ljudi koji su gadni neprijatelji, ali bojim se da si u odabranom štitu kraljice Laitlin odabrao najgadnijeg.“

Rait se namršti. „Ona me ne plaši, kralju moj.“

Gorm ga ošamari. Pa, za Gorma je to bio šamar. Za Raita je bilo kao da ga je neko udario veslom. Zatetura se, ali kralj ga zgrabi i privuče još bliže. „Nije me za srce ujelo to što si pokušao da je povrediš, već to što nisi uspeo.“ Opauči ga i s druge strane, a Raitu se usta ispuniše slanom krvlju. „Neću pseto koje kevdće. Hoću pseto koje ujeda. Hoću ubicu.“ A onda ošamari Raita i treći put, zbog čega ovog obuze vrto-
glavica. „Raite, bojim se da je u tebi ostalo zrnce milosti. Smrvi ga pre nego što ono smrvi tebe.“

Gorm za rastanak počesa Raita po glavi. Kao otac sina. Ili možda pre kao lovac svog psa. „Momče, nikada ne možeš da budeš dovoljno krvoločan za moj ukus. To znaš.“